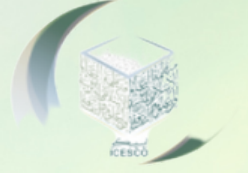

AL-MİZAN: DÜNYA ÇEVRE SÖZLEŞMESİ

FAITH FOR EARTH

ISLAMIC WORLD EDUCATIONAL, SCIENTIFIC AND CULTURAL ORGANIZATION
ORGANISATION ISLAMIQUE POUR L'ÉDUCATION, LES SCIENCES ET LA CULTURE

UNIVERSITAS
NASIONAL
PIONIR PERUBAHAN

İÇİNDEKİLER

KATAR ÇEVRE BAKANLIĞI
02

DÖNGÜSEL EKONOMİ
03

EKO-ANKSİYETE
05

ÖNERİ KÖŞESİ
06

ECOAMERICA ÖZET RAPORU
07

BİLİMSEL ÇALIŞMALAR
09

Mayıs sayımızla merhaba derken, geçmiş Bayramınızı tebrik ediyoruz. Bayramların sizler, sevdikleriniz, insanlık ve tüm canlılar için barış, bereket ve huzur getirmesini temenni ediyoruz.

Nisan ayı güzel etkinlikler ve haberlerle geçti. Al-Mizan. Dünya Çevre Sözleşmesine son hali verildi. İlk olarak Arapçaya tercüme edilen sözleşme Ezher Üniversitesine sunuldu. Eş zamanlı olarak Fransızca, Almanca ve Türkçe tercümeleri devam ediyor. Türkçe tercümesinin mayıs ayında bitmesi planlanıyor.

KATAR ÇEVRE BAKANLIĞI AL-MİZAN'A DESTEK OLMAYA KARAR VERDİ

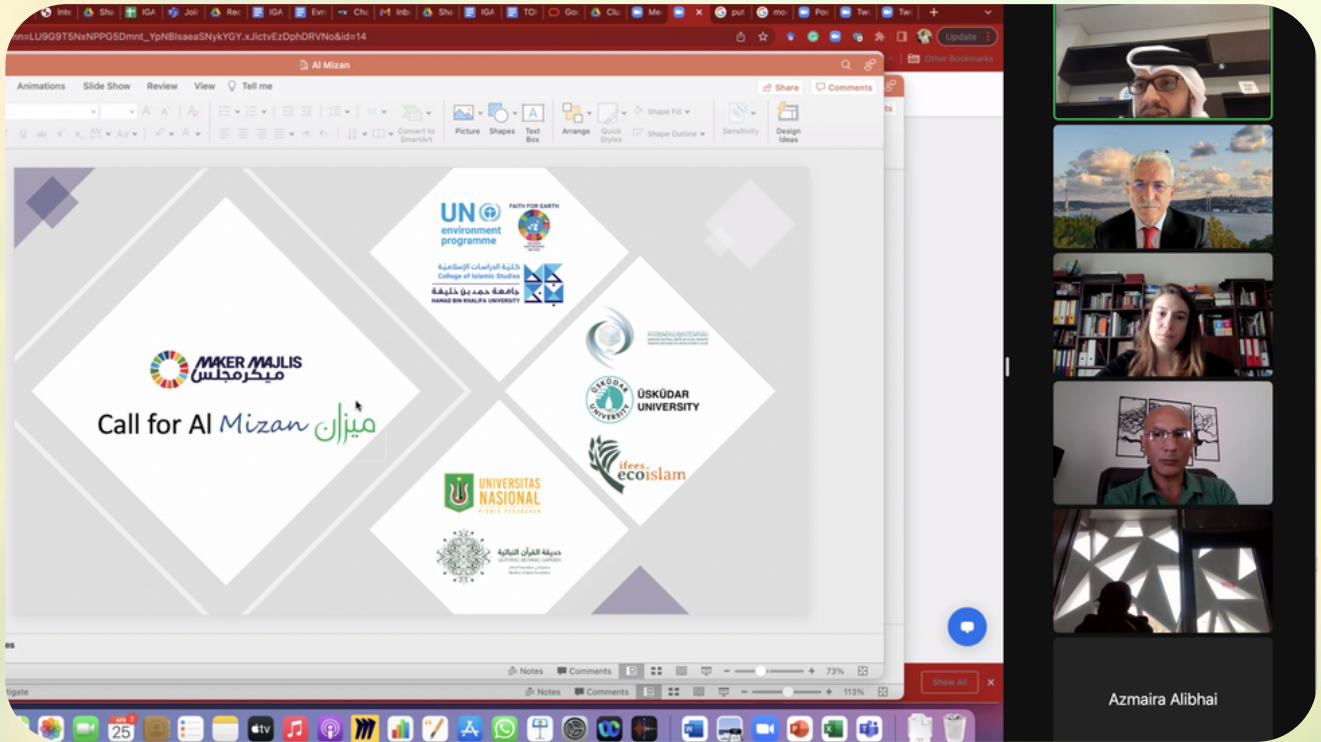
Katar Çevre ve İklim Değişikliği bakanı al-Mizan çekirdek ekibiyle yaptığı toplantıda, sözleşmenin dünyaya duyurulması ve çeşitli etkinliklere kamuoyuna duyurulmasını sağlayacak.

Sözleşmeyi dikkatle inceldiğini söyleyen bakana “ilk kez kuramsal ve pratik yönü olan bir metinle karşı karşıyayız. Metin İslam Bilim geleneğinin ruhunu yansıttığı gibi, kapsayıcı ve kucaklayıcı. Müslüman dünyadaki her kesimi ve her kesi kucaklıyor. Bu da sözleşmeyi desteklememize neden oldu”.

Bu arada al-Mizan dünyanın farklı ülkelerinde ilgi çekmeye devam ediyor. Önümüzdeki aylarda al-Mizan. Dünya Çevre Sözleşmesi çeşitli platformlarda tartışılacak. Ülkemizde de çeşitli üniversitelere yapılacak etkinliklerle sözleşme tanıtılacak ve tartışılacak.

Ekibimiz bu sayıda da sizlere dolu dolu bir bülten sunmaya gayret etti. Tüm ekibe teşekkürlerimi sunuyorum.

İbrahim Özdemir
Çevre Ahlakı Forumu Direktörü

DÖNGÜSEL EKONOMİ ÜZERİNE

1. Döngüsel ekonomi nedir?

Dünya ekonomik forumunun yapmış olduğu tanıma göre Döngüsel ekonomi; “amacı ve tasarımı gereği iyileştirici ve yenilikçi endüstriyel sistemdir. Ömrünü tamamlamış kavramının yerine geri dönüşümü benimseyen, yenilenebilir enerji kullanımına yönelen, toksik kimyasalların kullanımını ortadan kaldıran ve üstün malzeme tasarımı ile atıkların ortadan kaldırılmasını hedefleyen, ürünler, sistemler ve iş modelleridir.” Adından da anlaşılacağı gibi, bu modelin özü, kaynakların mümkün olduğu kadar ekonomide tutulması ve ürettiğimiz atıkların diğer endüstriler için hammadde olarak kullanılmasını mümkün kılmaktır.

2. Döngüsel ekonomi neden gereklidir/gerekli midir?

Döngüsel ekonominin amacı, üç temel ilkeyi uygulayarak kaynaklardan en iyi şekilde yararlanmamızı sağlamaktır. Bu ana ilkeler: tüketimin azaltılması, kaynakları yeniden kullanmak ve geri dönüşümdür. Bu sayede ürünlerin yaşam döngüsü uzatılır, atıklar üretime dahil edilir. Zaman içinde daha verimli ve sürdürülebilir bir üretim modeli kurulur.

Sonuç olarak, kısıtlı kaynakların tekrardan girdiye dönüştürülmesi ve sürdürülebilir ekonomik bir modelin kurulması ancak döngüsel ekonomi ile mümkün olacaktır.

3. Döngüsel ekonominin faydaları nelerdir/ ne faydası vardır?

Döngüsel ekonomi çevresel, sosyal ve ekonomik olarak çok yönlü faydalar sağlamaktadır. Çevresel boyutta doğaya salınan sera gazı seviyesini azaltırken, doğal kaynakların tüketimini en aza indirir ve atık oluşumunu azaltır. Sosyal boyutta bakıldığında yenilikçi ve rekabetçi bir endüstriyel modelin gelişimini sağlayarak istihdamın ve toplum gelir seviyesinin artmasına katkı sağlar. Ekonomik açıdan ise özellikle atıkların üretime kazandırılması ile hammaddelerin yeniden kullanılmasını sağlar ve lokal olarak ülke ekonomisini güçlendirir.

4. Döngüsel ekonomiye geçişteki zorluklar nelerdir?

Döngüsel ekonomiye geçişteki zorluklar nelerdir.

Döngüsel ekonominin hayata geçirilmesinin yukarıda bahsedildiği üzere çevre, toplum ve işletmeler düzeyinde çeşitli faydaları olacaktır. Bu modele geçişte ise bazı engeller karşımıza çıkmaktadır. Bu engelleri ise şu şekilde sıralayabiliriz:

- Ekonomik kararların daha çok finansal göstergelere dayanarak verilmesi çevresel ve sosyal boyutların göz ardı edilmesinide beraberinde getirir. Bunun sonucunda ise bu modele geçiş piyasa sinyallerine uygunluk çerçevesinde mümkün olmaktadır.
- Hammadde fiyatlarının değişkenlik göstermesi ve düşük fiyatlı alternatifler olması nedeniyle ikincil kaynaklar yerine yeni ve uygun maliyetli kaynakların tercih edilmesi geçişi güçleştirir.

5. Döngüsel ekonomi ile verimlilik arasındaki ilişki nedir?

Kısıtlı kaynakların uzun vadeli ve sürdürülebilir kullanımı verimlilik ilkesinin uygulanması ile mümkün olacaktır. Bu durum ise aynı miktar kaynaktan daha fazla çıktı üretirken tüketim ve israfı azaltmanın yollarını bulmak ile gerçekleşir. Verimliliğin arttırılması ile birlikte çevresel etkilerin azaltılması sağlanarak toplum olarak daha kaliteli bir ortamda yaşamın anahtarı elde edilir. Sonuç olarak verimlilik ilkesi döngüsel ekonomi açısından kritik bir öneme sahip olup çevre ve iklim dengesini ve kaynakların gelecek nesillere aktarılmasına katkılar üretir.

6. İşletmelerde döngüsel bir ekonomi modeli izlemek mümkün müdür?

İş dünyası genel olarak döngüsel ekonomi modelinin faydalarını anlarken değişime yönelik gerekli adımları atmak ve iş süreçlerine entegre etmek kültürel ve finansal açıdan zaman gerektirir.

Döngüsel ekonomi stratejilerinin uygulanması için üst yönetim ve çalışanların desteği önem arz etmektedir. Çünkü değişimi tanımlamak ve gerekli kapasiteyi sağlamak yönetimin teşviği ve çalışanların katılımıyla gerçekleşir. Ayrıca hem şirket içi hem de müşteri tarafında farkındalık oluşturmak bu modele geçiş aşamasını kolaylaştırır.

Dr. Muhammet Enis Bulak

Üsküdar Üniversitesi Mühendislik Fakültesi

EKO-ANKSİYETE

İklim değişikliği Dünya'nın geleceğini tehdit eden bir gerçektir. Bu gerçek son zamanlarda oldukça fenomen olan insanlar üzerinde psikolojik etkiler bırakan eko-anksiyeteye sebep olmaktadır.

Her ne kadar eko-anksiyete terimi bir neolojizm gibi gözüксе de şimdiden insanların günlük hayatını ciddi düzeyde etkileyen, dünyadaki psikologların programlarında önemli bir yer edinmeye başladı bile. İklim değişikliğinin bir sonucu olarak daha sık yaşanan doğal afetler (büyük kayıplar bırakan Avustralya'yı harap eden yangınlar veya Mozambik'in dördüncü büyük şehrini yok eden Cyclone Idai gibi) birçok insanın eko-anksiyeteden -ne olduğu tam olarak bilinmese bile- muzdarip olmasına sebep oldu. Eko-anksiyete şimdilik bir hastalık olarak kabul edilmiyor ancak iklim değişikliği ile ilgili yaşadığımız durum ile beraber artan endişe psikolojik rahatsızlıklara yol açabiliyor.

Amerika Psikoloji Derneği (APA) eko-anksiyeteyi "İklim değişikliğinin görünüşte geri döndürülemez etkisini ve bununla bağlantılı olarak kişinin ve gelecek nesillerin geleceğiyle ilgili endişesini gözlemlemekten kaynaklanan kronik bir çevresel felaket korkusu" olarak tanımlıyor. Bu nedenle APA, gezegenimizi etkileyen çevre sorunlarının içselleştirilmesinin bazı insanlarda psikolojik sonuçları olabileceğini düşünmektedir.

Eko-anksiyetenin etkileri, diğer herhangi bir kaygı bozukluğu ile benzer, yani herhangi bir durumda olumlu tarafı arayarak, kişinin kendi dürtüleri karşısında duygusal iyileştirmeler yaparak, zorluklarla yüzleşerek vb. en aza indirilebilir. En azından suçluluk duygusunu azaltmak için bir diğer önemli faktör, hem kendimizde hem de başkalarında gezegeni önemsemek için sürdürülebilir bir yaşam tarzını teşvik ederek üzerimize düşeni yapmaktır.

Yazının tamamını okumak için [tıklayınız](#).

AYIN ŞİİRİ: "GECE ŞİİRİ"

Günün tükendiği bu saatlerde
Tüm doğa canla başla çalışıyor.
Gece vakti bu yıldızlardan inen
Ne acayip bir korkudur kim bilir?

Etkisinde kalmış nice gizemin,
Kaygılı, bir yandan tir tir titriyor,
Karanlıkta, bilinmeyen bir gücün
Gözlerini üstünde hissediyor.

Ne büyük dehşet kendini tanımak!
Kaçışı olmadan, durmadan çalışmak,
Ebediyetin içinde devinen
Varlığın merhametine kalmak!

Bu nasıl kara, zor bir bulmaca,
Amaçlar ve çözümler gizleniyor,
Birileri titrerken aşağıda,
Yukarıda birileri düş görüyor.

Victor Hugo

AYIN KİTABI: "ATIKSIZ YAŞAM"

Atıksız Yaşam, Değerlerini Yaşamamanın Yolu (Ceren Özcan Tatar, 2021) İklim kriziyle mücadelede atıksız yaşam önemlidir. Atıksız yaşam gezegenle barışık, zararsız ve sade yaşam pratiklerinden geçer.

Tüketim alışkanlıklarımızı değiştirmek, kullan-at kültürünü terk etmek ve atık biriktirmeden yaşamak mümkün! Bu, hep beraber yapıldığında ise daha anlamlı. Ceren Özcan Tatar, atıksız yaşama geçişte ilk adımın önemini vurguluyor ve okurlarını dönüşüme davet ediyor.

Peki, nasıl atıksız yaşarız?

Yazar; yeniden kullanmayı, tüketimi azaltmayı, ayrıştırmayı ve dönüştürmeyi kendi deneyimlerinden yola çıkarak okurlarıyla paylaşıyor.

Kişisel bakım ürünlerinden mutfak alışverişine, kompost yapımından plastik tüketimine kadar olan meseleler, açıklayıcı ve detaylı bir anlatımla "atıksız yaşama rehberine" dönüşüyor.

Bu kitap, "Bir kişi tek başına neyi değiştirebilir ki?" diyenler için gerçek bir yol gösterici.

ÇEVRESEL ANLAYIŞ VEYA "ÇERÇEVELEME" NEDEN ÖNEMLİDİR? : ECOAMERICA ÖZET RAPORU

Çevrenin Amerikan halkı tarafından nasıl anlaşıldığı çok önemlidir: Dünyamızın ve üzerindeki her canlı varlığın geleceğini büyük ölçüde etkiler.

Yazar: George Lakoff

Bilişsel Bilim ve Dilbilim Fahri Profesörü, California Üniversitesi, Berkeley
25 Mayıs, 2011

Çevrenin Amerikan halkı tarafından nasıl anlaşıldığı çok önemlidir: Dünyamızın ve üzerindeki her canlı varlığın geleceğini büyük ölçüde etkiler.

Bilişsel bilimlerde anlamın teknik terimi "çerçeveleme"dir. Çoğunlukla bilinçsizce, "çerçeveler" adı verilen yapı sistemleri açısından düşünürüz. Her çerçeve, fiziksel olarak beynimizde bulunan bir sinir devresidir. Her şeyi anlamak için çerçeve-devre sistemlerimizi kullanırız ve çerçeve-iç mantıklarını kullanarak akıl yürütürüz. Çerçeve sistemleri değerler açısından düzenlenir ve nasıl akıl yürüttüğümüz değerlerimizi yansıtır ve değerlerimiz kimlik duygumuzu belirler. Kısacası, çerçeveleme büyük bir meseledir.

Dilimizin tamamı çerçeve devrelerimiz açısından tanımlanır. Sözcükler bu devreyi harekete geçirir ve biz sözcükleri ne kadar çok duyarsak çerçeveleri o kadar güçlenir. Ama dilimiz çerçeve devrelerimize uymuyorsa anlaşılacak veya yanlış anlaşılacaktır.

Bu yüzden çevremiz hakkında nasıl konuştuğumuz önemlidir.

Ancak beynimizdeki çerçeve devresi bir gecede değişmez. Sadece bilimsel gerçeklerin ve rakamların dilini kullanmak, bu gerçeklerin ve rakamların öneminin- özellikle ahlaki öneminin- anlaşılacağı anlamına gelmez. Bu ahlaki önem, ancak değer temelli çerçevelerin, tercihen halkın kafasında zaten var olan çerçevelerin dili kullanılarak dürüst ve etkili bir şekilde iletilebilir.

EcoAmerica'dan Bob Perowitz tarafından yaptırılan ve kamuya sunulan özet rapor, Celinda Lake ve Drew Westen tarafından yapılan mesaj araştırmasının sonuçlarını tartıştı. Lake, en önde gelen Demokrat anketörlerden biridir ve Emory Üniversitesi'nde psikoloji profesörü olan Westen, mükemmel bir kitap olan Politik Beyin'in yazarıdır. Bunlar ciddiye alınması gereken insanlar. Onlara çevrecilerin iklim ve enerji konularında sağcı saldırılara nasıl yanıt vermesi gerektiği soruldu.

Bilişsel bilimlerden elde edilen sonuçlara dayanarak, çevresel iletişim hakkında halka açık bir şekilde çalışarak, yazarak ve konuşarak birkaç yıl geçirdim. Westen, rapora yaptığı katkılarda aynı gözlemlerin çoğunu yapıyor: Doğruyu söyle, yüksekte kal, savunma değil hücum oyna, insanların en iyisine hitap et.

Çoğu insan, kendilerine atılan tüm gerçekleri ve rakamları anlamıyor.

İnsanlar özgürlük ve sorumluluk gibi temel değerler ve sağlık, iş ve çocuklarının geleceği gibi günlük yaşamlarına yakın temalar açısından düşünürler. Kirletici yakıtlar hem fiziksel hem de ahlaki olarak kirlidir ve buna böyle denilmelidir.

İlk olarak, halkın doğa hakkındaki anlayışının değişmesi gerekiyor. Biz doğanın bir parçasıyız; doğa bizden ayrı değil. Doğa bizi besler. Doğanın yıkıcı sömürsü kötülüktür. İyi olan, doğayı tüketmeden doğanın iyi yönde kullanılmasıdır.

İkincisi, ekonomik ve ekolojik çöküşlerin aynı nedeni var. Bu düzenlenmemiş serbest piyasa ve açgözlülüğün iyi olduğu ve doğal dünyanın kısa vadeli özel zenginleşme için bir kaynak olduğu fikridir. Sonuç ölümcül, zehirli varlıklar ve zehirli bir atmosfer oldu.

Üçüncüsü, küresel ekonomi ve ekoloji her ikisi de sistemdir. Küresel nedenler sistemik, yerel değil. Küresel risk sistemik, yerel değil. Nedensellik ve riskin yerelleştirilmesi, ikiz felaketlerimizi meydana getiren şeydir. Küresel, sistemsel olarak düşünmek zorundayız ve bunu doğal olarak yapmıyoruz. Bu nedenle büyük bir iletişim çabasına ihtiyaç vardır.

Dördüncüsü, Sağın ekonomik argümanlarına karşı çıkılması gerekiyor. Dünyayı kurtarmak çok mu pahalı? Nasıl olabilir? Dünya giderse, iş gider.

Beşincisi, biz kutup ayılarıyız. İnsan varlığı tehdit altındadır ve dünyadaki çoğu canlı varlığın hayatı tehlike altında!

Altıncısı, havaya müştereken sahibiz ve mülkiyeti devredemiyoruz. Kirletici şirketler havamıza kirlilik salıyor. 40 yıl boyunca yılda yüzde iki daha az olmak üzere kademeli olarak durdurulmaları gerekiyor: Karbondioksit kirliliğinde bir "sınır" budur. Ve bu arada kirleticiler, yakıt artışlarının maliyetini dengelemek ve daha iyi yakıtların geliştirilmesi için ödeme yapmak için bize damping ücretleri ödemeli.

Yedincisi, en başarılı emisyon üst sınırı bile bizi ancak yarı yolda bırakabilir. Aslolan bizi yolun geri kalanına götürmek için üzerine düşenin yapılmasıdır. Büyük şirketlerin gerçeğe yüzleşmesi ve çabaya katılması gerekiyor.

Son olarak, iş dünyasındakiler için: Şirket çıkarları sürekli olarak maliyet-fayda analizine dayalı argümanlar ortaya koyuyor. Ancak maliyet-fayda analizinin matematiği anti-ekolojiktir; denklemlerin kendileri yeryüzüne zarar verir. Maliyet-fayda analizi, küresel ısınma hakkında düşünmek için yanlış paradigmadır.

Bunlar kamuoyunun anlaması gereken büyük fikirler arasında. Dile ihtiyaç var, imgeye ihtiyaç var- gerçeğin önemini iletcek her şey. EcoAmerica raporu ortaya çıktığında ciddiye alınmalı ve eleştirel bir şekilde ele alınmalıdır. Raporun gündeme getirdiği sorunlar küçümsenemeyecek kadar önemlidir.

Bilimsel Çalışmalar

YENİ BİR TEZ: BÜTÜNSEL ŞIFA VE PERMAKÜLTÜR: ÇAĞDAŞ İSLAMI PERMAKÜLTÜR GİRİŞİMLERİNDE KİŞİSEL DÖNÜŞÜM VE KOLEKTİF ŞIFANIN ROLÜNÜ KEŞFETMEK

İbn Haldun Üniversitesi Yüksek Lisans Programı
Aamirah Patel
20 Nisan 2022

İbn Haldun Üniversitesi Yüksek Lisan öğrencisi Aamirah Patel “Bütünsel Şifa Ve Permakültür: Çağdaş İslami Permakültür Girişimlerinde Kişisel Dönüşüm Ve Kolektif Şifanın Rolünü Keşfetmek” başlıklı tezini bitirdi.

Patel tezini 20 Nisan 2022 tarihinde jüri önünde savundu. Danışmanlığını Dr. Önder Küçükural ve Dr. Mehmet Ali Üzelgun yaptığı tezin jürisinde Üsküdar Üniversitesi İTBF Dekanı Prof. Dr. İbrahim Özdemir, Dr. Ercüment Asil ve Dr. Merve Aktar yer aldı.

İslam Çevre çalışmalarına yeni bir katkı yapması beklenen tezin özeti:

Çevre hareketi küresel olarak ivme kazanmaya devam ederken, çevreye yönelik dini ve manevi yaklaşımları tanıma ihtiyacı da devam etmektedir. Son yıllarda İslami çevrecilikte ve dönüştürücü ekolojide, dünyanın her yerindeki modern Müslümanlar tarafından permakültür metodolojisinin kullanılması yoluyla pratik aktivizme ulaştıran bir canlanmaya tanık olduk.

Bu çalışma, bu fenomenin arkasındaki bireyleri ve motivasyonlarını keşfetmeye ve açıklamaya çalışıyor. Bu projelerin kurucularıyla yapılan 10 röportaja dayanan çalışma; bireysel düzeyde kişisel bir dönüşümün meydana geldiğini ve bunun da topluluklarını ve toplumlarını iyileştirmek için kolektif bir yaklaşım bulmaya doğru geliştiğini göstermektedir.

Tez ayrıca, permakültür etrafındaki çerçevelemenin çoğunun, çevre hakkında yaygın olarak atıfta bulunulan İslami ilkelere uyduğunu iddia etmektedir. Bu bakış açısıyla; tez sadece çağdaş toplumda İslam ve çevrecilik anlayışımıza katkıda bulunmakla kalmamakta, aynı zamanda dönüştürücü ekoloji söylemine doğru ilerlemeye ve Yeni Çağ'ın dini maneviyatın yanında iyileştirici rolüne de katkıda bulunmaktadır.

TEOCENTRISM ANTROPOSENTRİK DEĞİLDİR: KUR'AN-I KERİM'İN AYDINLANMIŞ ÇEVRECİ BİR OKUMASI

İslam ve Çevre konusunda her gün yeni bilimsel yayınlar yapılıyor. Al-Mizan Bülteni olarak bu yayınları sizlerle paylaşmak istiyoruz.

Olaniyan Adeola Seleem ve Shamima Lasker'in ortaklaşa yazdıkları makalenin adı "Teocentrism Antroposentrik Değildir: Kur'an-ı Kerim'in Aydınlanmış Çevreci Bir Okuması".

Yazarlar batılı çevrecilerin ibrahimi dinlere yönelttiği temel eleştirilerden biri olan "antroposentrizm" kavramı ele alarak, İslam'ın insan anlayışının "antroposentrik" olmadığını savunuyorlar.

Yazarlar şu noktayı özellikle vurguluyorlar:

İnsanlar, tabiatın Allah'ın yarattığı muhteşem bir eseri olduğu gerçeğini en iyi şekilde anlamak için yıkıcı kibir taburelerinden aşağı inmelidir.

Bu gerçeği fark etmedeki başarısızlıkları, aşağıdakileri içeren seküler çevre teorilerini formüle etmelerinden sorumlu olmuştur: insanmerkezcilik, hayvanmerkezcilik, biyomerkezcilik, eko-merkezcilik ve melez eko-feminizm.

Bu teorilerle romantize edilen İlahi Metinler, bu teorilerden birinin ışığında okunarak bu metinler antroposentrik olarak kabul edilir. Bu seküler teorilerin en iyilerinin bile asla çevrenin teosentrik görüşünü temsil ettiği düşünülmemelidir.

Tamamını okumak için [tıklayınız](#).

Al-Mizan Bülteni Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Forumu yayınıdır. Üsküdar Üniversitesi Çevre Ahlakı Forumu'nun misyonu, Allah'ın yarattığı ve bizlere bahşettiği dünyayı, tüm hayat formlarını ve ekolojik sistemleri korumak ve restore etmek için toplumu bilgilendirmek ve gelecek nesillere karşı sorumluluğumuzu hatırlatmaktır.

İslam'ın temel metinlerinde, klasik kaynaklarda, Müslüman medeniyet ve kültüründeki tabiat, çevre, hayvanlar ve tabii kaynakların kullanımıyla ilgili ahlaki ve hukuki çalışmaları öne çıkararak toplumda çevre bilincini ve farkındalığı artırmaya hedeflemektedir.

Bülten Editörü: Ali A. Açıkgenç
 Hazırlayanlar: Bircan Özmen, Mustafa Açıkbay, Utku Selvan, İlayda Tüter
 Telif Hakkı © 2022 Üsküdar Üniversitesi,
 Adres: Altunizade Mah., Üniversite Sokak. No:14, 34662 Üsküdar/İstanbul
 E-Mail: cevreahlaki@uskudar.edu.tr
<https://almizan.uskudar.dev/>

